

Eva Prchalová
Cesta svatým Vít-ahem
ilustrace Lela Geislerová

E P C S V I L G
V R E V Í L E E
A CH S A T U L I
∨ A T T - S A S
L A Ý A T L
O M H R E
V E A R
Á M C O
E E V
Á

Věnováno všem mým milým kolem mě

Eva Prchalová
Cesta svatým Vít-ahem

Kniha vychází jako 64. svazek umělecké edice Modrý slon, a to za laskavého přispění Ministerstva kultury České republiky.

Veškerá práva vyhrazena © Meander - Ivana Pecháčková, 2013
© Eva Prchalová, 2013
Illustrations © Lela Geislerová, 2013
Epilogue © Dora Kaprálová, 2013

ISBN 978-80-87596-32-6
www.meander.cz

I.

Amos a Vilém jsou bratři

„Nepřipadá ti divný, že naše máma a táta byli taky malý děti?“ zeptal se Amos Viléma, když večer leželi každý ve své posteli v jejich společném pokoji. Vilém byl Amosův mladší bratr, už pořádně ospalý, ale za nic na světě by to nepřiznal. Amosovi se chtěl ve všem vyrovnat, chtěl mít stejné ponožky, stejné porce jídla a být tak dlouho vzhůru jako on. Kousal se do ruky, aby neusnul.

„Malý děti?“ uchichtl se Vilém, jako kdyby si tuhle možnost nikdy nepřipouštěl. „Maminka možná, ale táta těžko.“

„Samozřejmě že byli malí,“ přerušil ho Amos nervózně. „A před tím nebyli vůbec, než se narodili jako mimina. Malý mimina, který nic neuměj, jen čučet.“

„A řvát,“ dodal Vilém. Vzpomněl si totiž na všechna protivná mimina, která měl tu čest potkat.

„Řvát samozřejmě. To je v tom věku normální. Ty sám jsi řval jako tur.“

Amos dobře věděl, že se to Viléma dotkne. Dělal mu dobře, když se mu podařilo bratra vyprovokovat. Ostatně, nebylo to nic těžkého.

„Neřval jsem jako tur. Tur je blbost.“

„Ale řval. Jako stádo turů. Ležel jsi rozplácly na zádech v kočárku a díval ses na břechťan.“

„Nedíval jsem se na břechťan. Nikdy!“

„Ale díval. Máma tě vždycky natočila s kočárem k břechťanu. Říkala, že tě pohled na něj rozptýlí a nebudeš se nudit. Ale ty ses nudil, a tak jsi řval. Měl jsi na sobě světlo modrý dupačky s obrázkem veverka. Byl jsi rudý od toho řevu jako řepa.“

Vilém vzal polštář a mrštil jím po Amosovi.

„Byl jsi rudý a zpocený a nechtěl jsi ležet. Chtěl jsi sedět, ale nešlo ti to, zatínal jsi svaly, jak ses snažil, a vypadal jsi přitom jako stará pouštní želva.“

„Pouštní želva? To těžko. Má jenom čtyři prsty, a já mám pět!“

Vilém byl sice ještě malý, skoro o pět let mladší než Amos, kterému bylo třináct, ale o přírodě toho věděl hodně.

„Vypadal jsi jako pouštní želva a konec!“ shrnul to Amos.

Vilém měl nejbliž po ruce světelný glóbus na poličce nad postelí, dárek k letošním Vánocům. Matným světlem skrze moře a kontinenty zpříjemňoval večerní atmosféru v pokoji. Chňapnul po něm a výhružně se napřáhl, prudkým pohybem vytrhl šňůru ze zásuvky a v pokoji se rozhostila tma.

Amos toho bleskově využil a změnil polohu.

Vilém stál na posteli, ve tmě, se zhasnutým glóbusem v ruce a myslel na to, co ho učila maminka. Ať zavře oči a počítá hvězdy na obloze, která se před ním otevírá.

Některé hvězdy blikaly a rytmicky pulsovaly, ozařovaly vesmír široko daleko. Vilém věděl, že chtějí být spočítány. Když některou spočítal, vyhasla a mohla odpočívat.

Osvobozoval už patnáctou unavenou hvězdu, která ale nečekaně zazářila ještě víc, a on si musel dát ruku před oči, jak ho její bledé světlo oslepovalo. A potom ho něco zabořilo. Došlo mu, že to ne hvězda tolik svítí, ale lustr v pokoji, a táta, že ho drží pevně za rameno.

Už se zase zlobil.

I máma se často zlobila.

Když byl Vilém menší, vynucoval si, aby byla pořád šťastná. „Mluv na mě hezky, mami. A usmívej se!!! Usmívej se hodně a hned.“

Ale mámě se někdy nechtělo. „Budu se usmívat, až na to budu mít chuť. A až budu mít důvod,“ říkala a mračila se dál.

Ale Vilém se s tím nechtěl smířit. Stoupal si na židli, věšel se jí na krk a snažil se natáhnout jí kout-

ky úst do úsměvu. Nebo se na ni s Amosem vrhali spolu. Jeden ji držel hlavu a druhý jí natahoval koutky. Někdy ta jejich urputnost byla tak směšná, až se máma nakonec rozesmála.

Kdo je svatý Vít?

Dům, ve kterém bratři s rodiči bydleli, měl šest pater. Jejich byt byl až úplně nahoře. Z oken viděli na střechu protějšího domu. Od rána do večera se na ní procházeli holubi. Vykračovali si sebejistě po okraji střechy a nevypadalo to, že by je trápila závrať.

Ten, kdo umí létat, nemusí se bát, že spadne.

To těm ptákům často Amos s Vilémem záviděli, tuhle životní výhodu. Nemuset tak chodit dveřmi a vždycky jen vyskočit z okna a být dole.

Rádi by si taky tak vykračovali po parapetu nebo okapové rouře.

Rádi by občas seděli na televizní anténě a dívali se do dálky.

Rádi by se vznesli a letěli. Letěli daleko, až do ztracena, kde je to nové a neznámé.

Bylo toho dost, co by rádi dělali, ale nemohli.

Aspoň že byl v domě výtah. To snad trochu, i když opravdu jen trochu, mírnilo nešťastný fakt, že nemají výhody létavého ptactva. Plynule a lehce stoupali a klesali výtahem nahoru a dolů, stačilo jen zmáčknout knoflík.

Dřív žili v domě, kde výtah nebyl. Těch 60 prošlapaných schodů k jejich bytu dost nenáviděli. Dolů se dalo jezdit po zábradlí, ale dostat se nahoru vždycky znamenalo zbytečně vyčerpání spousty energie.

V novém domě ale výtah byl, šetřil jejich energii, sloužil a neodmlouval.

Hned si ho oblíbili natolik, že ho chtěli oslovovat důstojně. A tak mu dali jméno. Vybrali mu vznešené jméno Vít. Nebýt gramatické komplikace s -í/-ý, mohl své jméno obsahovat ve svém názvu. Později, když jejich vděčnost k němu rostla, ho nazvali výtahem svatého Víta.

Byl to nový, moderní výtah z nerezů se strohým a výsostně funkčním designem. V sympatiích k němu se bratři výjimečně shodli. Vlét do něj to-

tiž znamenalo překonat jistý druh strachu a prožít pokaždé malé dobrodružství.

Když ráno odcházeli společně do školy, přivolat svatého Víta byl rituál. Poslušně přijel a čísi neviditelná ruka zasunula dveře do boku. Za nimi vzápětí zmizela stěna z kouřového skla. Nastoupili a dveře se opět zasunuly s šumivě vlídným, mechanickým zvukem. Na dveřích nebyla žádná klika, nic, čím by si mohli jen tak otevřít. Byli uvěznění, zcela bezbranní, odkázaní na domněnku, že moderní technice se dá beze zbytku důvěřovat.

Amos se tím moc nezatežoval. V nasvíceném zrcadle, které tvořilo část jedné stěny, zkoumal svoji pleť. Sklesle počítal přírůstky množících se akné pupínků. Upravoval si vlasy tak, aby se co nejdříve rozprostíraly na jeho čele a zároveň padaly do oka. Účes, který vyžadoval tolik úsilí, měl vypadat, jako by si vlasy jen tak ve spánku přeležel a ráno neučesal. Bylo to velmi rafinované.

Vilém zrcadlo zatím ignoroval, o to víc vnímal těch pár vteřin izolace v neprodyšně utěsněném prostoru, než se dostali do přízemí. Postupně si začínal zvykat, ale prvních pár jízd stál v kabině strnul, ani nedutal a celým tělem se mu šířilo šimravé napětí a skoro až posvátná bázeň.

„Amosi?“ šeptal a snažil se působit uvolněně. „Co když se to zasekne?“

„Co?“ Amos si zaťukal prstem na čelo. „Proč by se to mělo zasekávat, posero?“

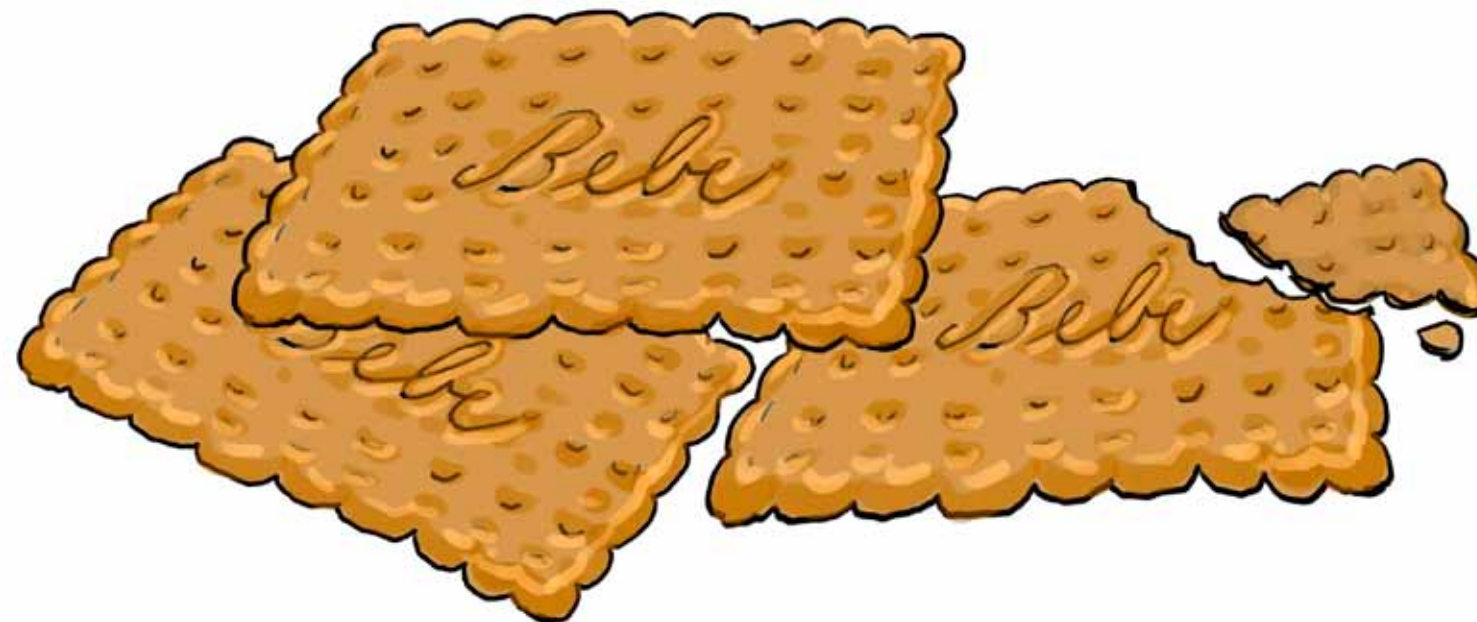
„Když se to zasekne, tak nás odtud nikdo nevydoluje,“ přemýšlel dál nahlas Vilém a cítil, jak mu po zádech stékají krůpěje potu.

Připadalo mu vždycky jako zázrak, když výtah dole opravdu zastavil, otevřel se a oni mohli vystoupit.

Někdy se špatně vyspal a ráno neměl náladu. To si potom netroufal jet a šel raději pěšky. Byl toho názoru, že člověk musí být v určitém speciálním rozpoložení, aby mohl něco tak nebezpečného, jako je cesta moderním výtahem, zvládnout. Byla to přeci jízda volným pádem skrz celý vysoký dům. Mezi tím a blouděním vesmírem v kosmické raketě nebyl až tak velký rozdíl.

Ohraničený prostor, který se zčistajasna oddělil od skutečnosti a řítit se kamsi tmou, do neznáma.

Bál se i o Amose, který se mu vysmíval s chtěl jet sám. „Co když se to dnes nějak zvrtné?“ myslel

6

7

si Vilém a přesvědčoval bratra, aby s ním seběhl těch šest pater pěšky. Někdy se mu to podařilo, když ho nalákal na závod. Amos závodil rád, zvláště při reálných šancích na vítězství.

Výtah se dal poslat dolů sám, nemuseli do něj vůbec nastoupit. Bylo potřeba jen zmáčknout spodní knoflík. Oba náramně bavilo soupeřit se svatým Vítem, kdo bude dole dřív. Ne jen tak, s výtahem, ale s něčím, co se jeho prostřednictvím transportovalo dolů. Hráli si, že to tam teleportují.

Nejdřív to byly aktovky, čepice nebo třeba žvýkačka. Později posílali dolů některé části svého těla. Vlas, ustřížený nehet, řasu, zaschlý sopel, odloupený strup a měli z toho legraci, že je něco z nich později, nebo naopak dřív v přízemí než oni sami.

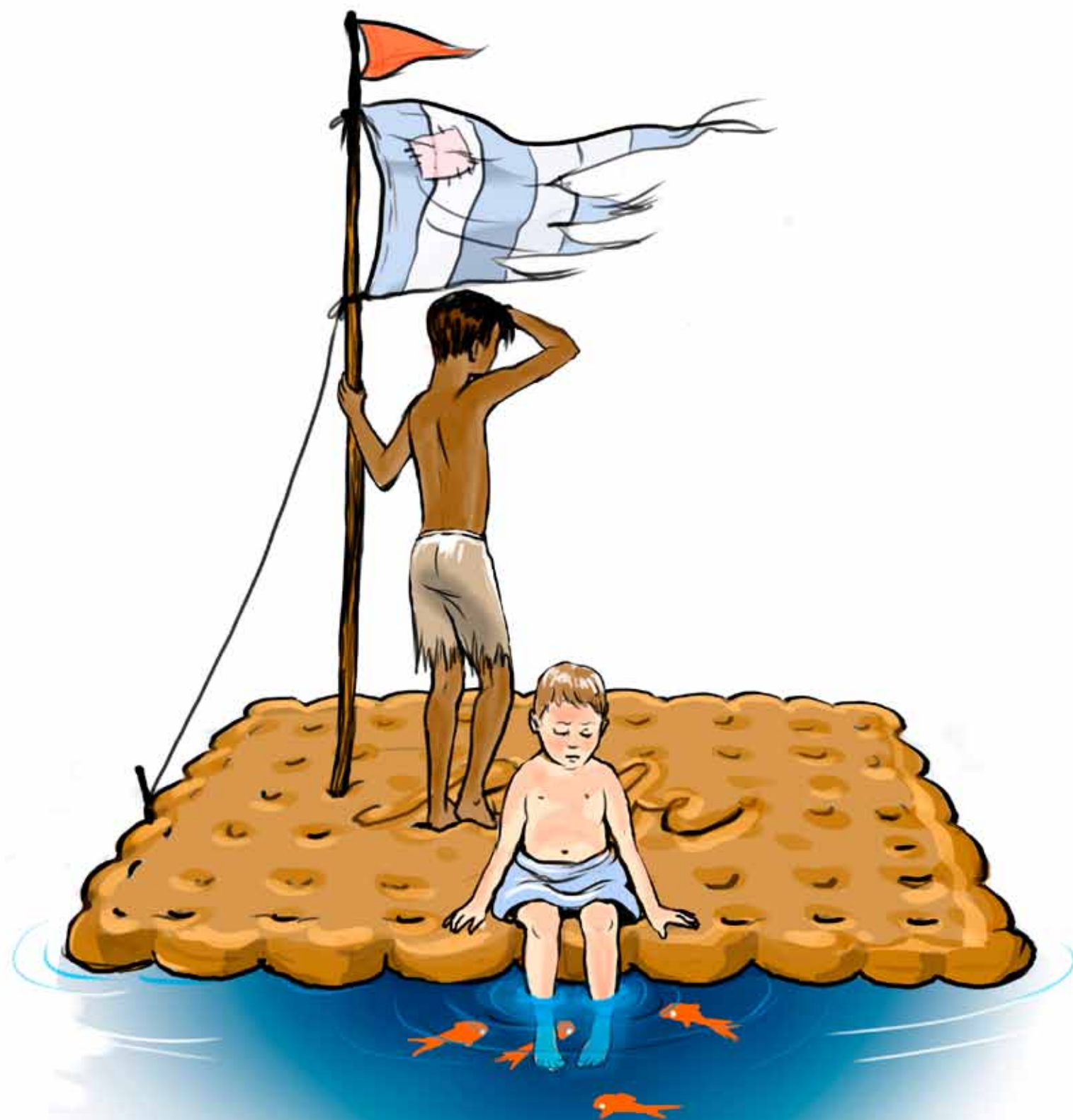
Když je i tohle omrzelo, přišel Vilém s nápadem posílat dolů slova, která před tím do kabiny zařvali, nebo celé věty, kterým nikdo nerozuměl, jen oni sami.

Kouzelné sušenky a svět představ jako svět možností

„Nechroupej tak nahlas,“ napomenul Amos Viléma, když zase večer leželi každý ve své posteli a při mamčiných kontrolách předstírali, že spí. Nejenom že nespali, ale pod polštářem měli každý tři rozdrobené sušenky, které si tajně nakradli v kuchyni, když šli jakože na záchod.

Amos měl před spaním vždycky největší chuť na sladké. Hned, jak si vyčistil zuby, už cítil, že to na něj přichází.

Dřív si kradl jen pro sebe, ale Vilém na to většinou přišel, žaloval a bylo zle. Amos pochopil, že jeho záměrům poslouží diplomacie, kterou může uplatnit vůči bratrovi, a že se mu tisíckrát vyplatí. Udělal z Viléma špiona, který hlídá, jestli někdo nejde, když se sušenky kradou. Svorně je potom ve tmě pojídali a představovali si spoustu věcí.

Že jsou trosečníci na opuštěném ostrově a tři sušenky jsou jediné jídlo, které zachránili z potěpějící se lodi. Že jsou bývalí profesoři jaderné fyziky, ze kterých se stali bezdomovci, co mají dohromady jeden kabát a spí zabalení v novinách, a ty tři sušenky si vyžebřali po celém dni žebrání na přímém slunci.

Nebo že jsou to sušenky, po kterých se promění v opice a budou skákat až šest metrů, vymyslel Vilém. Amos nad tím ohrnul nos a přišel s tím, že jsou to kouzelné klonovací sušenky, po kterých se rozmnoží a budou mít své klony. Ty za ně budou chodit do školy a uklízet a oni sami nebudou muset dělat nic, co je nebude bavit.

Vilémovi by se líbilo, kdyby za něj někdo chodil do školy, ale potom si představil, jak je ještě někde jednou a potkává se, a z toho mu naskočila husí kůže.

Že jde třeba na záchod, otevře dveře a už tam sedí on sám a kouká se na něj svýma očima. Nebo že máma objímá a hladí po vlasech někoho, kdo je on, a přitom není, ale to máma neví a on to musí snášet, aby se nic neprozradilo. Nebo že se chce jet s tátou projet na kole, ale táta už s ním na kole odjel, a přitom ho tady nechal.

Při takové úvaze přestala Vilémovi sušenka chutnat, úplně mu, jak se říká, zhořkla na jazyku.

Vrátil se ke svému nápadu s opicí. Tou by se stal rád, aspoň na jediný den. Taková opice může skákat, řvát, válet se po zemi, koukat do blba, šťou-rat se v nose a vyplazovat jazyk a vždycky jí to projde. Kdežto on, sotva se trochu uvolní, hned je zle.

Řekl Amosovi, že už chce spát, ale ještě dojedl poslední kouzelnou sušenku a stal se opicí, chlupatou rozvernou opicí, která klátí rukama a šimrá se na hlavě. Když se směje, koulí očima, otevírá pusku a odhaluje velké růžové, skvrnitě dásně se žlutými zuby, které si nemusí čistit. Ocas obtočil kolem štíhlé větve jakéhosi tropického stromu, jehož široká koruna byla nekonečně vysoko... Visel hlavou dolů a houpal se, celý prales kolem něj, vzhůru nohama se houpal a houpal, až milý Vilém spokojeně usnul.

Amos se sice celou dobu tvářil, že pořád rozvíjí svůj nápad s klonem, ve skutečnosti si při poslední sušenke tajně přál něco jiného. Kdyby opravdu byla kouzelná, to by bylo! Nemusel by čekat, úmor-

ně se pachtit s celým tím zdoluhavým procesem, kterému se říká dětství. Sníst tak sušenku a být konečně úžasným, uhrančivým dospělým. Už se nemůže dočkat toho úspěšného sympatáka. Ležérně pomačkaná košile a rozepnuté sako... Sedí někde v kavárně, třeba v Paříži, nohu přes nohu, pije kafe, čte noviny a přemýšlí o něčem uměleckém. Když bude chtít, může tak sedět celý den. Záleží jen na něm, jak se rozhodne. Ó já, už aby to bylo.

Praktické využití světových dnů

Byl červen, slunce žhnulo a v bytě bylo horko jako v sauně.

Vilém byl doma sám a nudil se. Tak rád by šel někam na plovárnu, ale rodiče byli ještě v práci a Amos taky nebyl doma. Měl ho sice hlídat, jako obvykle, ale na lísteček v kuchyni napsal vzkaz:

„Je Světový den dárců krve, a proto je mojí povinností jít darovat krev.“

To bylo jeho. Na zneužívání mezinárodních dnů měl patent.

Vilém měl na něj vztek. Amos měl velký barevný kalendář, ve kterém se psalo spoustu věcí - kdy je úplněk a kdy novoluní, co se má kdy jíst a kdy se má držet půst. Kdy se mají stříhat nehty a kdy vlasy, kdy se má sázet kapusta a kdy sportka. Moc tomu nerozuměl, a pokud ví, ani Amos se tím nijak neřídil. Kromě křestních jmen tam taky byly pod každým dnem zaznamenány všelijaké svátky a mezinárodní dny něčeho a ty, jak se ukázalo, bylo výhodné znát.

Poprvé byl Amos prostě jen velkomyslný. Prohlížel si ráno kalendář a zapisoval si do něj v šifrách svoje tajnosti. Docela náhodou si všiml, že je právě Mezinárodní den neslyšících. Vzpomněl si na pána z druhého patra, který často pokuřoval v okně a mával na něj, když se vracel ze školy. Měl silné ruce s krátkými prsty a dělal s nimi takovou ladnou pantomimu. Virtuózně baletil od cigaret zažloutlýma, baculatýma rukama a přitom se usmíval. Amos většinou nepochopil, co mu chce říct, i tak se ale považoval, díky těmto důvěrnostem, za jeho přítele.

Když se v kalendáři dozvěděl, že dnešní den je pro pána z druhého patra významný, zachtělo

se mu ho potěšit. Vybral jednu z máminých pelar-gónií za oknem, zaštrachal v psacím stole, až našel nepopsanou pohlednici s Formulí 1. Úhledně na ni napsal přání a svezl se svatým Vítem do druhé-ho patra.

Otevřela mu slyšící paní neslyšícího pána. Po-žádal ji, aby vyřídila přání a předala květinu a po-hlednici. Odkudsi zezadu se vyloupl i pán, stydlivě se schovával za věšák s kabáty.

Dojatě pozvali Amose dál. Seděli potom v ku-chyni a Amos se směl pána, který se jmenoval Blažej, ptát skrze jeho ženu na některá slova ve znakové řeči. Třeba slovo guláš, čocka s párkem, mikročip, skelná vata nebo učitelka. Na slovo učitelka ještě Amos vymyslel další, výstižnější vari-anty.

Ještě ten večer navštívila paní Hlásková (tak se slyšící paní jmenovala) jejich rodiče. Chválila Amose a potom se rozplakala. Přiznala se, že ještě nikdy svému muži na Mezinárodní den neslyšících nepopřála, protože ani nevěděla, že takový den existuje.

Vilém vzpomínal, jak u nich paní stála v předsí-ni s velkou tabulkou čokolády, kterou si Amos hrdě odnesl do pokoje, kde ji na posezení celou snědl. Vilémovi dal, po dlouhém naléhání, dvě (opravdu jenom dvě!!!) kostičky a staniol, aby si z něj mohl dělat náboje do flusačky.

Mezinárodní a světové dny si Amos prostě za-miloval. Uměl z nich vytěžit a vyždímat, co se dalo. Vilém mu to jen tiše záviděl.

Ke Dni otců přinesl tátovi kravatu. Ten zjhl, po-plácá Amose přátelsky po rameni a odpustil mu třídní důtku, za kterou ho chtěl původně potrestat. Různé průsery si nechával na Den tolerance nebo Den matek.

„Den rodiny“ se taky hodil. Zavedl novou tra-dici a zval na odpolední čaj dědu, babičku a další příbuzné, kteří vždycky přihodili „něco“ do kasič-ky. Taky Světový den spoření měl rád.

Ve škole potom organizoval oslavu Dne učite-lů, čímž dosáhl toho, že se ten den neučili. Některé mezinárodní dny zneužíval, aby mohl jít ven sám a nemusel doma hlídat Viléma, jako třeba dnes.

Díky němu se Vilém i rodiče dozvěděli, že exis-tují tak podivné svátky jako třeba Mezinárodní dny biologické různorodosti nebo Světový den popu-

lace, laboratorních zvířat, ptačího zpěvu a Africký den informací nebo taky třeba Světový den lid-ských sídel, pozdravů a léčby zvukem.

Vilém byl doma sám, hrozně se nudil a měl příšerný vztek na Amose. Při bedlivém prohlížení kalendáře navíc zjistil, že 14. června, tedy den, kdy kromě dárců krve má svátek Roland, byl už včera, dnes bylo 15. a to znamenalo, že bratr si ke všemu dovolil zneužít už „prošlý“ svátek. Taková drzost!

Vilém otráveně bloumal po bytě, pozoroval na protější střeše holuby, kteří si vykračovali po úzkém můstku spojujícím dva komíny sem a tam, tam a sem. Bylo to dost stereotypní, ale lepší než nic. Byli to živí tvorové a jejich přítomnost Viléma uklidňovala. Díky nim se necítil tak opuštěný.

Vypil kakao, přečetl článek v dětském časopi-se o nejvzácnějších opičkách světa, které se jme-nují Lvíčkové a žijí na západním pobřeží Brazílie. Potom už opravdu nevěděl, jak by se zabavil. To by bylo, mít takovou opičku doma! Lvíčka nebo kotula veverovitého. Amos by si mohl nepřetržitě slavit Světový den uprchlíků a rady a ani by mu nechyběl.

Cesta do neznámých hlubin a zpět jako důkaz, že jezdit výtahem není jen tak

Ale lvíčka černolícího ani zlatohlavého neměl – byl to konec konců ohrožený druh – musel si nějak pomoci sám. Měl zakázáno chodit ven bez dozo-ru, ale rozhodl se, že půjde aspoň na chvíli před dům, aby se rozptýlil.

Nikdy nejezdil svatým Vítem sám. To opravdu nikdy. Ale dnes to zkusí, protože se mu nechce v tom horku chodit po schodech a zbytečně se unavovat. Bude to bobřík odvahy, a když to doká-že, napíše si potom doma diplom a sám si ho ve-čer slavnostně předá.

Nastoupil do výtahu. V zrcadle se polekal své-ho bledého obličeje. „Ahoj, Viléme,“ řekl, „nebuď posera a jed!“

Ale byl posera a v těle ho všechno brnělo, jak tam tak stál. Už se chystal, že radši vystoupí, když se dveře i sklo zasunuly a výtah se rozjel.

1
0

Tomu Vilém nerozuměl. Vždyť ještě nezmáčkli knoflík s tlačítkem P, aby dal pokyn, že chce do přízemí. Jak se to mohlo stát, že se svatý Vít rozjel sám? Přepadla ho panika. Aha, už ví. Někdo si ho přivolal z přízemí, tak je to. Někdo, kdo chce jet nahoru. Sotva se uklidnil, stalo se něco mnohem horšího.

Vilém vždycky sledoval na číselném displeji patra, která minula. Dalo se to poznat i podle toho, že jízda nebyla úplně plynulá, ale v každém patře se pohyb na sekundu zpomalil. Podle všeho se už měl výtah zastavit.

Pod tlačítkem P bylo ještě tlačítko S, zřejmě si ho tedy někdo přivolal od sklepa. Vilém nikdy ke sklepu nejel, ale s Amosem si dělali legraci, že když je tam S, bydlí tam možná Superman. Že by v tom měl prsty on?

Ale svatý Vít pokračoval v pohybu, nezastavil se ani teď. Žádné další tlačítko tam nebylo, displej přestal ukazovat čísla a jenom blikal, nebylo kam jet dál. Přesto jel!

Vilém začal křičet a bušit pěstmi do stěny, ale k ničemu to nebylo. Vždycky to věděl, že to není jen tak, jezdit ve výtahu! Všichni se mu smáli a teď se to potvrdilo. Bože, jak hrozný měl strach.

Sesunul se na zem, schouлил se do rohu a zavřel oči. Modlil se a v rozlehlém vesmíru za zavřenými víčky zhasínal unavené hvězdy, aby se uklidnil. Za chvíli cítil, že pohyb výtahu se zpomalil, až nakonec ustal úplně. Dvěře se svým přízračně mechanickým zvukem zajely do boku.

Před Vilémem se otevřel hluboký temně fialový prostor. Z něho v matných obrysech vystupovala těla stromů se štíhlými větvemi a stříbřitými lístky. Měl snad pořád ještě zavřené oči? Ne, oči měl dávno otevřené. Tma proti němu byla měkká a vlídná, plná melodických zvuků. Slyšel cvrčky, v dálce houkala sova a někde blízko se ozývalo kuňkání žab.

Přál si jít tam, být tomu blíž – místo toho se rychle otočil k panelu s tlačítky. Prudce zmáčkli šestku… K jeho překvapení se dveře opravdu zasunuly a výtah začal stoupat. Cesta nahoru, do bezpečí jejich patra, se zdála kratší.

„Co to mělo znamenat, svatý Víte?!“ zařval Vilém, když opouštěl kabinu. Jakoby slyšel svoji mámu, když udělal něco, co ona nemohla pocho-

pit. „Tos přehnal!“ dodal ještě, ale Vít se jen němě a netečně zavřel, jako by se vůbec nic nestalo.

Rodiče vypadali opravdu sklesle, na zemi skončila sklenice se štávou i váza s kopretinami

Blížily se prázdniny a s nimi blažená očekávání. Rodiče synům slibovali, že pojedou společně na dlouhý výlet do ciziny. Přes rok na ně neměli moc času. Chodili do práce a vraceli se domů pozdě, většinou dost unavení.

V šest hodin maminka chystala večeři a zvala je ke stolu. To byl jediný okamžik z celého dne, kdy byli všichni pohromadě.

Chlapci chtěli mluvit o příjemných věcech a o tom, na co se těší, včetně prázdninových výletů. Maminka taky ráda snila a pořád se v duchu viděla kdesi v Alexandrii, v Peru nebo na jednom z tichomořských ostrovů. Tatínek od cestovatelských témat odváděl pozornost, aktuálně například informacemi o zemětřesení v Japonsku nebo zamyšlením nad „krizí kapitalismu“.

Ne vždycky byla atmosféra u stolu harmonická. Třeba když Vilém přinesl pětku z vlastivědy. Na otázku, kdo je svatý Vít, odpověděl, že výtah. „Něco takového se mi ještě nestalo!“ křičel potom učitel ve sborovně do telefonu, když volal mamince.

Nebo když se zjistilo, že Amos trajdal celé odpoledne sám po venku pod záminkou dárcovství krve, kterou ve skutečnosti nedaroval.

Dnes ale nebyl důvod k napětí. Konec roku, ve škole už se neznámkovalo, a i když byl Mezinárodní den osteoporózy, Amos se ho nijak skutečně ani fiktivně neúčastnil. Celé odpoledne se věnoval bratrovi.

Prstem jezdili po mapě. Přitahovaly je zelené a modré plochy, které slibovaly nejvíc zážitků. Představovali si, jak brázdí moře na nafukovacích lehátkách a spodní proudy je strhávají až k tajemnému majáku.

Není divu, že se tak těšili. Ono být celý rok ve městě mimo jiné znamená muset stát každou chvíli u přechodu pro chodce a čekat, až naskočí zelená. Proplétat se mezi auty a ukazovat zařatou

pěst na ty, co zuřivě troubí jenom proto, že musí na chvíli zastavit. Nevidět nikdy, jak moc září hvězdy na noční letní obloze, protože sotva se setmí, všude se rozsvítí pouliční lampy. Koupat se jenom ve vaně nebo v bazénu s chlorovanou vodou, kde neustále narážíte svým tělem do stěn nebo do jiného těla. Muset se pořád umývat a nosit čisté, vyžehlené oblečení, abyste někoho nepobouřili. Mít pořád rýmu, když máte alergii na prach. Bát se, že každá cesta na kole vás bude stát život.

Byli tedy dnes odpoledne hodní, při tom chlapeckém snění o svobodě, kterou nabízel pobyt v přírodě, a nebyl důvod, aby večere neprobíhala v příjemném duchu.

Ale rodiče nevypadali šťastně. Naopak, působili sklesle, koutky úst měli povislé a na čele příznačné rýhy, které nikdy nevěstily nic dobrého.

Maminka byla nepřirozeně zarudlá a klopila oči a tatínek byl taky dost brunátný.

„Co se děje?“ zeptal se Amos, který už se cítil dost zralý na to, aby mohl takovou otázku položit.

„Nemel a jez,“ vyštěkl táta a dál znechuceně povaloval jídlo v ústech.

Ne že by byl jejich otec ten typ, co nosí výhradně košile s tuhým límcem a kárované vestičky, pokyvuje moudře hlavou, mluví tiše a chová se předvídatelně. To opravdu nebyl a zbytečně nevrlý býval, jen pokud měl důvod. Amos už raději nic neříkal, protože tohle vypadalo vážně.

Rychle vzpomínal, jestli přeci jen něco neprovedl. Vilém nesnášel takové situace. Měl rád ve věcech jasno.

„Ach jo,“ hluboce si povzdechl. Když ani na to nikdo nereagoval, zeptal se přísně: „Proč vypadáte tak blbě? Tohle fakt nesnáším.“

Rodiče nezvedli hlavu od talíře a zarputile mlčeli. To nebylo dobré. Lepší by bylo, kdyby dostal facku.

Viléma obvykle v takovou chvíli začalo bolet břicho. Ze všeho nejradši by šel na záchod, zamkl se a zůstal tam aspoň hodinu, dokud by se po bytě nezačal šířit opar míru, štěstí a lásky.

Ale od chvíle, kdy jel výtahem svatého Víta do neznáma, se cítil dost nejistě a nechtěl být nikde dlouho sám. O té události zatím s nikým nemluvil. Báł se, že by mu nevěřili a chtěli by s ním zajít do psychologické poradny.

Od jednoho spolužáka slyšel, že v poradně sedí paní, co má pod nosem malý knírek, nutí děti kreslit obrázky, a když někdo namaluje nepodařený domeček, řekne, že je to netopýr a že je to s ním zlé.

Proto teď neutíkal uraženě na záchod ani se s nimi nepodělil o fantastický zážitek z výtahu, ale seděl tiše u stolu a přemýšlel, co by mohl udělat, aby nálada nebyla tak pochmurná.

„Já se tak těším na prázdniny!“ vykřikl v naději, že se společně začnou těšit na dovolenou.

„Já taky!“ přidal se Amos. Pokud něco provedl, je ještě šance, že se pozornost odvede jinam.

„Musíme koupit ty potápěčský brýle a šnorchl, jak jste nám slíbili!“ Vilém měl jasno v tom, že každý přírodovědec by měl být i zdatný potápěč.

„A taky ploutve,“ dodal Amos, i když toho vzápětí litoval.

Táta upustil příbor, bouchl pěstí do stolu, až převrhl sklenici se štávou, prudce vstal ze židle a odešel z kuchyně.

Máma taky upustila příbor, převrhla vázu s kopretinami, rozbřečela se a vyběhla z kuchyně za ním.

Nehorázně drahý gauč cappuccino

Jak se ještě toho večera ukázalo, nezlobili se rodiče ani na Amose, ani na Viléma. Nezlobili se ani kvůli brýlím, šnorchlu a ploutvím.

Zlobili se na skutečnost, že po pečlivém sečtení všech možných úvěrů, které si vzali, aby si mohli koupit ten moderní byt, a které se musely každý měsíc zaplatit, jim na dovolenou nezbývaly peníze.

„Je to tak, jak to je,“ říkal později táta a chodil nervózně z jednoho rohu pokoje do druhého. Skutečnost, že slíbil něco, co nemohl splnit, ho naplňovala velkou zuřivostí. Nechtěl to ale přiznat a snažil se tvářit, že je nad věcí.

Rozvaloval se na nové sedačce, aby všem připomněl, jak úžasně je pohodlná.

„To jsme dobře udělali, že jsme ji koupili. To je pohodlíčko, to vám povím.“ Chlapci mlčeli, protože jim bylo jasné, kam tím směřuje.

„No, to se nám to bydlí, co říkáte!“ pokračoval potom. „Čistý nový byt, okna pěkně utěsněná. Počkejte v zimě! Taková okna perfektně izolují.“

Ještě zmínil nové postele a kuchyňskou linku. „Nic není zadarmo, hoši. Co se šklebíš, Amosi? Když člověk žije v tak pěkné domácnosti, nemusí ani nikam jezdit. To je jasný. Takhle si to tady doma aspoň pěkně užijeme.“

Znovu začal hladit světle krémový potah gauče, který měl svůj obchodní název Cappuccino.

Potom udělal něco, co ještě nikdy neudělal. Sundal si bačkory, stoupl si na gauč a začal na něm skákat jako opice.

„Podívejte se, kluci, jak pěkně to péruje, panečku! To je zábava!“

Dělal to i přes to, že na všechny ty věci do bytu, koupené na dluh, byl dost opatrný a sekýroval je, když si jindy sedli na gauč a neumyli si před tím ruce.

Maminku takové chování přivádělo do rozpaků, a i když věděla, že si dovolenou nemůžou dovolit, snila pořád o daleké Alexandrii.

Místo toho se musela dívat na svého muže, jak se snaží zachránit svou čest skákáním na gauči. Nic ale neříkala, jen trpělivě mlčela, to ona přeci ten nehorázně drahý gauč před pár měsíci vybrala.

Traumata z dětství aneb kdo je největší chudák

Takhle začínaly prázdniny. Bratři pochopili, že se nikam nepojede, a to s konečnou platností. Zůstanou ve městě, rodiče budou chodit do práce a vydělávat peníze a oni se budou nudit v novém bytě s dobře těsnícími okny. Budou se válet na pohodlném gauči Cappuccino, na posteli Messina a běhat po koberci Bidjar.

Většinu času budou doma sami, budou se hádat a házet po sobě hračky, knihy, a možná dokonce i nože. Nebo se budou dívat na televizi, až zblbnou, a přepínat programy, protože jich je tam tolik, že se nedokážou shodnout na jednom. Občas se budou potloukat mezi rozpálenými domy v jejich bloku a nebo se houpat na rozvrzané houpačce v malém parčíku přes ulici, kde jim budou dělat společnost čerstvá i vysušená psí hovínka.

Maminka říkala: „Chudáci děti, tolik se těšili na přírodu, na čerstvý vzduch, na koupání v moři.“

Táta mával rukou, jako kdyby od sebe odháněl velký orientální hmyz z těch vzdálených krajín, kam nepojedou. „Prosím tě,“ říkal, „děti jsou flexibilní, přizpůsobí se všemu. V Brazílii žijí úplně malé děti v tlupách na velkých smetištích a taky si zvykly. Musely. Já každé prázdniny trávím u tety Máni, která švidrala, měla epilepsii a kadibudku pod oknem pokoje, kde jsem spal.“

Potom se rodiče předháněli ve vyjmenovávání traumat ze svého dětství a soupeřili spolu, kdo to měl těžší a kdo musel přestát víc příkoří. Maminka si zase stěžovala, že jí doma zakazovali zpívat a říkali jí, že kráká jako vrána.

Nakonec se shodli na tom, že se jejich děti opravdu nemají tak špatně.

„Jen si vzpomeňte,“ hulákal tatínek, „jak jste ještě nedávno museli šlapat pěšky až do čtvrtého patra.“

A potom jim oba začali připomínat, v jakém úžasném světě vymožeností se pohybují. Co třeba ten moderní, blyštivě kovový výtah s červeným polstrováním a s automatickým otevíráním dveří?

Vilém si znovu vzpomněl na svůj neuvěřitelný zážitek. Ach, bude teď ještě navíc muset celé léto chodit nahoru a dolů pěšky. Kam ho to jenom svatý Vít zavezl?

Kdepak, od té doby, co se mu to stalo, si už na další cestu netroufal. Dělal scény i rodičům a Amosovi a chtěl, aby šlapali po schodech s ním.

„Ty seš ale trdlo,“ smáli se mu a výtahem jezdili spokojeně dál. Nakonec usoudil, že na ostatní kouzlo zřejmě neplatí a přestal jim v jízdě bránit.

Oni zase pochopili, že s ním nic nesvedou. Ať si tedy chodí pěšky, když chce. Konec konců tím zvyšoval svou fyzickou kondici. Taky shodit pár kilo by mu prospělo, takže ta jeho turistika mezi šesti patry vlastně nemohla být na škodu.

Z vody se vynořila hlava s dlouhými vlasy

Bylo horko. Zdálo se, že celé město je prázdné, všichni odjeli a zůstal jen těžký, štiplavý vzduch mezi opuštěnými činžáky.

I všichni kamarádi Amose a Viléma byli pryč.

Na státní svátek Den upálení mistra Jana Husa

stál Amos u okna v pravé poledne, teploměr ukazoval 40 stupňů, a on se snadno vžíval do role upáleného mučedníka. Za pár dnů tady bude Mezinárodní den vězňů a bratři, sevření v hradbách moderního sídliště, se domáhali na rodičích kapesného a propustky, aby se sami mohli vydat na jedinou dostupnou plovárnu.

Jak se ukázalo, přeci jen všichni lidé z města neodjeli. Rozhodně jich bylo pořád dost na to, aby zaplnili bazén i celou travnatou plochu kolem dokola. Ti dva se mezi ně museli doslova vmáchnout. Urvat si část bazénu pro sebe se podařilo tak na dvě tempa, než ruce narazily do cizího těla.

Vilém, ještě dětsky skromný, se nakonec docela dobře bavil. Horší už to bylo s Amosem. Bratra měl na hlídání, musel dávat pozor, aby se mu neutopil. Seděl přimáčkнутý u schůdků do bazénu s nohama ponořenýma ke kolenům ve vodě a pozoroval hemžení a vrískání kolem sebe.

Být tak dospělý a moct si dělat, co ho napadne! Sedět třeba na lehátku v rákosovém baru kdesi v Africe a usrkávat ledový nápoj z limetek. S trochou ginu.

Zatímco snil, všiml si tlustého pána s kamerou, který natáčel svou ženu v křiklavě růžových plavkách a dceru se spálenými rameny a nafukovacím krokodýlem kolem pasu. Plácaly sebou v rohu bazénu, v největší mělčině, kde si vydobily svůj kousek místa. Hrály spadla lžička do kafíčka a pokrčily se vždycky tak, že neponořily hlavu, ale voda jim sahala po prsa. Hlasitě u toho hýkaly a pán všechno natáčel na kameru, aby se jednou mohli podívat, jak hezky si to tady tenkrát užili.

Amos si soustředěně prohlížel pána i paní, měl

neodolatelnou chuť ten jev zkoumat. Tyhle lidi taky kdysi byli děti, stejně jako jeho rodiče a všichni ostatní dospělí, a představovali si, jaké to bude, až vyrostou. Měli spoustu plánů a teď jsou tady a spokojí se s mělkým rohem zaplivaného bazénu. Nemohl to pochopit. On rozhodně takový nikdy nebude.

Vilém stál dlouhou frontu u skluzavky, a tak Amos nemusel být chvíli ve střehu a mohl nerušeně pokračovat ve svých úvahách. Najednou ho ale něco chytlo za nohu a div že ho to nestáhlo pod vodu. Na poslední chvíli se zachytil zábradlí schůdků.

Z bazénu se vynořila hlava s dlouhými vlasy a potápěčskými brýlemi.

„Ahoj,“ řekla, vyhoupla se nahoru a sedla si vedle Amose.

„Málem jsi mě stáhla dolů,“ Amos použil tón, kterým dával jasně najevo, že nemá zájem se seznámat.

„Dyť jo. O to mi šlo. Jmenuju se Arna.“

Konečně se k ní otočil. Musel si ji aspoň prohlédnout, když se nedala odbýt.

„Amos.“

„Amos? Taky na A. Neznám moc lidí, co by začínali na A.“

Mohla být jen o trochu mladší než on. Tipoval, že jí bude jedenáct nebo dvanáct, víc ne. Staromódní pruhované plavky, nejspíš po mamě. Nebo dokonce po babičce. Hnědé vlasy po ramena a krátkou ofinu. Kulatý obličej a modrozelené oči. Malá, trochu legračně vykrojená ústa. Usmála se a on si všiml, že dva přední zuby si nestojí úplně rovně, ale jdou mírně přes sebe. Vlastně i ostat-

1

4

1

5

ní zuby si rostly tak trochu po svém. Neznal holky s křivýma zubama. Buď je měly rovné, jakoby narýsované podle pravítka v hodinách geometrie, nebo na nich měly rovnátka. Nikdo si prostě dneska nedovolil mít křivé zuby.

Nejdřív (asi ze zvyku) pocítil opovržení, a potom si uvědomil, že se mu to líbí. Možná dokonce kvůli těm divným plavkám a zubům, co si rostly tak bezstarostně křivě, se s ní dal nakonec do řeči.

„Amos zní ale líp než Arna. Slyšels někdy něco takovýho?“ Mluvila na něj, jako kdyby se už dávno znali.

Měla pravdu. Taky ho hned napadlo, že je to trochu kruté od jejích rodičů, dát jí takové jméno.

„Představ si malý mimino v zavazovkače a jmenuje se Arna. Aspoň že už jsem trochu vyrostla. Je to jméno pro starou bábu.“

Arna se uměla hezky smát. Její smích byl nakažlivý a všechno na ní bylo takové příjemně přirozené.

„A ty se těšíš, až budeš dospělá?“ bylo to jeho téma, proč by se nezeptal.

„Jasně že jo. Doufám, že se vdám za někoho, kdo bude mít nějaký solidní příjemní.“

„A jaký máš teď?“ začínalo ho to bavit. Malá Arna s křivýma zubama, co už se taky těší, až bude dospělá, a teď ještě přijde, jako bonus, nějaké děsné příjmení.

„Marná. Arna Marná!“

„Cože? To jako fakt?“

„Jo, slyšíš dobře. Arna Marná. Jako z nějaký praštěný říkanky.“ Seskočila zpátky do bazénu a vyšpláchla na něj trochu vody.

„Fí ha,“ vydechl Amos a neodolal, aby si její jméno v duchu několikrát nezopakoval.

„Vždyť to říkám, jako za trest. A tvoje příjmení?“

Amos se vylekal, že bude jeho příjmení dost atraktivní a ona si ho bude chtít vzít. Byla zábavná, to jo, ale na ženění se zatím necítil.

„Bláha,“ vyslovil to pro jistotu s lehkým znechucením.

„Hm. Arna Bláhová. Taky nic moc. To vyjde nastejno, Marná nebo Bláhová.“

Ulevilo se mu a chtěl něco říct v tom smyslu, že je to fakt, když její hlava zmizela pod vodou.

Trvalo pěknou chvíli, než ji zase objevil. Vynořila se v kroužku kyprých žen, které se držely za ruce

a prováděly jakési cviky. Na hlavách měly čelenky s nápisem „Hubneme a už jsme zhubly“. Zamávala mu, opět zmizela a za chvíli zase cítil, že ho někdo tahá za nohu.

Když se vynořila, podávala mu svoje potápěčské brýle.

„Na, zkus to. To je jediná zábava, kterou tady můžeš zažít. Je to sranda, vidět všechny ty nohy, co se pohybují po dně. Připadáš si jako v nějakém sci-fi.“

Amos si v tu chvíli vzpomněl na Viléma. Do háje, kde ten kluk je?!

Zapomněl ho kontrolovat od chvíle, co si začal povídat s Arnou. Ve frontě u skluzavky nebyl, očima přejížděl křížem krážem celý bazén i plochu okolo, ale nikde ho neviděl.

Vytrhl Arně brýle z ruky, nasadil si je a strachy bez sebe se ponořil.

Panika na plovárně a co se zatím dělo u stánku s rychlým občerstvením

Vilém si moc dobře všiml, že ho Amos nehlídá a konverzuje s jakousi legrační holkou v pruhovaných, vytahaných plavkách. Využil jeho nepozornosti a šel si ke stánku koupit hranolky a párek v rohlíku. Maminka jim kladla na srdce, ať si tyhle nezdravé věci nekupují. Amos jí musel slíbit, že na to dohlédne.

Koupil si dvojitou porci hranolků, a protože párek v rohlíku už neměli, musel se spokojit s hamburgerem, který si nakonec objednal taky dvojitý, aby mu to (vůči hranolkám) nebylo líto. Vilém byl už takový, hrozná citlivka. Říkal si, co když hamburger bude trpět, když zjistí, že hranolky jsou dvojité, a on ne - bude si to brát třeba osobně. Že třeba není dost dobrý a tak.

Schoval se za keř, který rostl za stánkem a kam nikdo nechodil, aby si svoji hostinu užil pěkně v klidu. Tam se pustil do jídla. Když to spořádal, natáhl se na záda a vzdychal. Asi to trochu přehnal, to má za to, že je tak hodný a citlivý a dal si dvojitého hamburgera. Teď je mu na nic.

Ležel a vzpomínal, jak to bylo pěkné před chvílí, když měl ještě prázdné břicho. V tu chvíli přesta-

la hrát z amplionu hudba, něco zapraskalo a ozvalo se hlášení.

„Halo, halo. Věnujte, prosím, pozornost důležitému hlášení. Ztratil se chlapec jménem Vilém Bláha, osm let, modré oči, světle hnědé vlasy, sympaťák a trochu při těle, jak ho označil jeho bratr.“

„Cože?“ Vilém zpozorněl. „To jako já? Já jsem se ztratil? Jak to, že o tom nic nevím?“ Hlášení ještě pokračovalo. Uslyšel Amosův rozechvělý hlas. „Viléme, prosím, vrať se. Doufám, že ses neutopil! To bys mi přece neudělal!! Jestli mě slyšíš, běž ke stanovišti plavčků, budu tam čekat. Prosím.“

Poslední „prosím“ se z něj vydralo tak zoufale, že se Viléma zmocnilo dojetí. Amos ho tedy hledal, a nenašel a má o něj strach? Jeho starší bratr, který se pořád tváří, že mu na Vilémovi ani trochu nezáleží, teď vyřvává na celou plovárnu, ať se mu vrátí.

Neběžel za ním ale hned, chtěl ho vytrestat za toho „sympaťáka trochu při těle“. Vilém přeci nebyl tlustý.

Přeběhl nenápadně od keře ke stánku a od tamtud k pokladně, kde měl dobrý výhled na bazén. Viděl Amose, jak stojí na stanovišti, celý se klepe a utírá si do ručníku oči. Holka v pruhovaných plavkách ho nejspíš utěšovala.

„Amosi, tady jsem!“

„Viléme! To snad... Kde jsi byl? Zbláznil ses? Myslíš si, že se tady můžeš jen tak ztrácet, když tě mám na starost?“

„Já jsem se neztratil, jen jsem nebyl vidět.“

„Já tě snad přerazím! Blbe! Hledá tě půlka plovárny. Dokonce kvůli tobě vyhnali všechny lidi z bazénu.“

Skutečně, bazén byl prázdný. Pár lidí postávalo kolem a čekali, co z toho bude, jestli nějaké drama a nebo jen planý poplach.

„To je náhodou skvělý,“ zapojila se do hovoru Arna. „Musíme toho využít a trochu si zaplavat, než tam zase všichni nalezu.“

Rozhlédli se a s uspokojením zjistili, že ženy s čelenkami „Hubneme a už jsme zhubly“ jsou v řadě u stánku s občerstvením a většina lidí polehává na dekách a jejich děti okupují atrakce kolem, houpačky a kolotoče nebo okénko s točenou zmrzlinou.

Rozběhli se a skočili do vody. Plavčík pískal a zuřivě gestikuloval, aby inkriminované místo opustili, ale Vilém ho ujistil, že už se našel, je živý a zdravý a přejedený, a je tedy vyloučené, aby byl na dně.

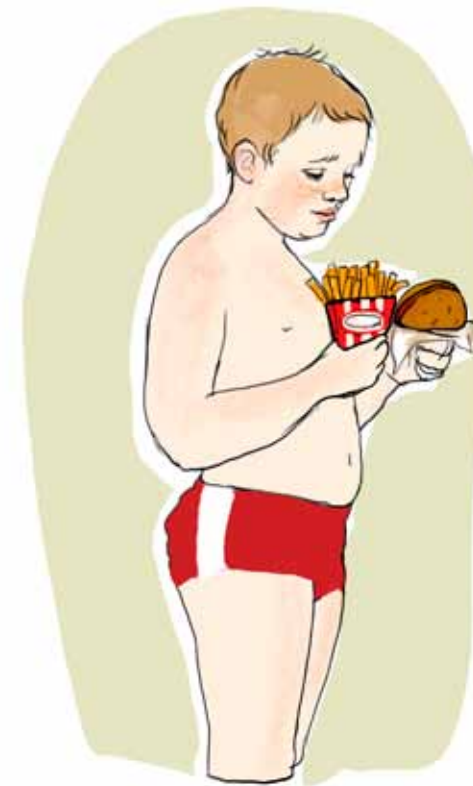
Lidé postávající kolem bazénu otráveně mručeli. Žádné drama tedy, jen planý poplach, to je

1

8

1

9

nuda, mysleli si a měli vztek na Viléma, že se jenom hloupě ztratil a zase našel. Taková prkotina! Toužili po nějaké katastrofě, aby je probudila k životu, ale nic pořádného se nedělo, a tak zase líně vlezli do vody, lehli si na záda a vznášeli se jako velké bezbarvé medúzy.

Zpráva, že se Vilém našel, se rychle rozšířila a bazén se opět začal zaplňovat.

Přesto si ale Amos, Vilém a Arna stačili trochu zaplavat, a dokonce se jim i podařilo skočit šipku, což se dalo, v takový horký letní den na velkoměstské plovárně, považovat za úspěch.

Malý dřevěný dům s verandou a holkakluk

Horké prázdninové dny se vlekly.

Amos odmítal jít znovu na plovárnu, i když Vilém žadonil. Nehodlal se znovu špinit v té kaluži, jak říkal, hledat ztraceného Viléma a ztrapňovat se před celým národem a před Arnou tím, že brečí do amplionu.

Arna ale jeho strachu o bratra rozuměla, i když byla jedináček. Na plovárně byla úplně sama. Její

rodiče byli taky v práci, neměli peníze, aby odjeli k moři nebo někam do přírody, a neměli ani nový byt s novým nábytkem. Arnina nejlepší kamarádka, která bydlela ve stejné ulici, odjela na venkov, a ona si tak neměla s kým hrát.

Bratři jí dali svoji adresu a nabídli jí, že je může někdy navštívit. Arna byla nadšená a slíbila, že určitě přijde, ale už uběhly čtyři dny a ještě se neukázala.

Ovšem dnes, sotva se nasnídali a poprali kvůli televizním programům, zazvonil zvonek a v domácím telefonu se ozval dívčí hlas. „Tady Arna Marná,“ zachroptělo ve sluchátku a Vilém, který jí otevíral, si vzpomněl na výtah a znejistěl, protože nebylo vyzkoušeno, jestli na Arnu kouzlo náhodou taky nepůsobí.

„Halóóó,“ zavolal ještě do sluchátka. „Běž radši pěšky. Výtah trochu blbne. Šesté patro.“

Amos z pokoje slyšel, co jí Vilém radí, přiběhl a vyrval mu sluchátko z ruky.

„Hej, tady Amos. Prosím tě, jed' samozřejmě výtahem. Vilémovi kape na maják.“

Vilém slyšel, jak si Arna přivolala výtah, povzdychl si a šel se rozptýlit k televizi.

Konečně slyšeli cvaknout dveře. Stála tam trochu pobledlá, v úpletových šatech s háčkovaným motýlem, jaké se nosily před třiceti lety.

„To máš po mamě?“ zeptal se Amos, kterého ten model upoutal. „Jak to víš?“ Přikývla a nevypadala ani trochu uraženě. Jen měla takový trochu nepřítomný výraz.

„Moje máma má na fotkách, kde je ještě holka, taky takový.“

„Všechny mámy měly kdysi takovýchle šaty. Taky budu jednou máma, proto je nosím,“ řekla pohotově a zamířila do kuchyně a k lednici, odkud vyndala malinovou limonádu a hltavě z ní upila. „Prostě, co bych to byla jednou za mamu, kdyby se o mně nemohlo říct, že jsem kdysi nosila takovýchle šaty. Chápeš? Nechceš mě vyfotit, abych měla důkaz pro příští generace?“

Vilém vyštrachal v zásuvce tátova psacího stolu foťák a vyfotil Arnu zepředu i z profilu, protože tak, jak ho poučila, se ženy fotí nejraději.

„Jaká byla jízda výtahem?“ zeptal se Vilém s předstíranou lhostejností. Vypadala totiž jako někdo, kdo má za sebou nějaký ne úplně běžný zá-

žitek. Vilémovi to napověděly jeho jemné senzory. Arna po něm loupla okem, zaváhala a potom jen zatřásla hlavou, jako by nechápala, proč se jí na takovou hloupost ptá.

„Vidiš,“ řekl Amos. „Co pořád kolem toho výtahu tak vyšiluješ?! Jsi padlej na hlavu nebo co?“

Vilém se dál neptal, ukázali společně Arně dětský pokoj a knihy, kterých měli spoustu, a různé věci, více či méně zábavné, které vytahali z komody a sundali z poliček, a potom skákali na gauči jménem Cappuccino a pouštěli si ukázky z filmů, na které by se, kdyby si dokázali vybrat, mohli dívat.

Amos byl trochu otrávený, že je Vilém pořád s nimi. Byl by si mnohem radši s Arnou povídal sám, třeba o tom, jaké to bude, až vyrostou. Co všechno Amos bude dělat, jak neobyčejným dospělým se chystá být. Ale Vilém se nehodlal stáhnout do ústraní, naopak byl velmi aktivní a kroužil kolem Arny jako vesmírná družice.

Potom zazvonila poštačka. Amos šel otevřít a trochu se zdržel, protože bylo potřeba převzít jakési obsílky pro rodiče. Arna s Vilémem zůstali v pokoji sami.

„Proč jsi nechtěl, abych jela výtahem?“ zeptala se holčička tiše.

„Protože někdy blbne, svatý Vít. Moc mu nevěřím.“ Vyčkával, co bude dál. Byl si skoro jistý, že jim předtím neřekla všechno.

„Svatý Vít? To je snad ten chrám na Hradě, ne? S těma strašidelnejma chrličema.“

„My jsme tak pojmenovali náš výtah. Všichni říkají, že se to pro něj nehodí, ale nám je to jedno. Nikomu to nemusí vadit!“

„Mně to nevadí, jen mi to připadá trochu praštělý,“ Arna kroužila kolem toho, o čem ve skutečnosti chtěla mluvit, ale nemohla najít odvahu. „Víš, mně se v tom výtahu stalo něco divnýho. Myslím, že mi to nikdo nebude věřit.“

„Já jo!“ vykřikl Vilém. „Povídej!“

„Budeš si myslet, že jsem pošahaná. Řekneš Amosovi, že mi přeskočilo a už se se mnou nebudete bavit.“

„Neřeknu to Amosovi. Přisahám!“

Tušil to tedy správně a byl netrpělivostí celý bez sebe. Že by se konečně potvrdila jeho zkušenost? Moc nerad by totiž zjistil, že je padlý na hlavu. Jeden spolužák vyprávěl, že jeho děda vidí věci, kte-

ré nikdo jiný nevidí, a slyší hlasy, které ostatní neslyší. Dokonce kvůli tomu ani nebydlí doma, ale je zavřený v blázinci. Říkal ještě, že to tam smrdí, mají tam hnusný jídlo, které dědovi vůbec nechutná, a ještě ke všemu ho nutí vyrábět bačkory.

Arna se už chystala rozpovídat, když se vrátil Amos. Přiložila jen rychle ukazováček na rty a spiklenecky na Viléma mrkla.

„Co děláte?“ zeptal se Amos. „To tady celou dobu sedíte jak pecky a mlčíte?“

„Ale ne. Zrovna jsem mluvila o tom, že jsem se konečně smířila se svým jménem.“

„Jak to?“ zdvihl Amos pochybovačně obočí. „To se stalo jen tak, z ničeho nic?“ Dobře si pamatoval, jak na plovárně precedila to nešťastné „Arna“ skrz zuby.

„Zjistila jsem, že to jméno pochází někde ze severu. Asi z Dánska nebo ze Švédska. Nebo možná z Norska. Mě tyhle země hrozně zajímají. Četla jsem v jednom časopise, že tam v lesích žijí trpaslíci.“

„Hm, a taky elfové a trolové,“ přidal se Vilém, který dostal k Vánocům Encyklopedii skandinávské mytologie.

„A holky se tam jmenují běžně Arna?“ Amosovi to nepřípadalo nijak zvlášť zajímavé.

„Ne. Spíš kluci. Jmenují se Arne a znamená to orel. Co tomu říkáte? Takže já jsem vlastně Orlice.“ „Orlice!“ Vilém uznale pokyvoval hlavou. „Proč ti to vaši neřekli dřív, když ti na tom, co tvoje jméno znamená, tolik záleží?“

„To mi neřekli oni. Vsadím se, že to ani neví. Podle mě mi ho dali proto, že jim hezky zní. Mají takový ujetý vkus.“

„A jak to teda víš?“

„Prostě jsem si to někde přečetla,“ Arna zrudla, protože neuměla lhát a teď zrovna neřekla pravdu. Vilém si toho všiml a napadlo ho, že to možná nějakým zvláštním a tajemným způsobem souvisí se zážitkem z výtahu.

„Nemáš hlad?“ zeptal se Arny. Arna přikývla, protože hlad měla vždycky.

Maminka určila jako správce kuchyně staršího bratra. Vilém při přípravě jídla udělal pokaždé hrozný nepořádek, drobky z pečiva se válely i na těch nejméně pravděpodobných místech, kakao bylo rozsypané po zemi a skříňky na nádobí byly opatlané máslem.

Amosovi se samozřejmě nechtělo, ale byl slušně vychovaný a považoval za svou povinnost dát hladové návštěvě najíst. Odešel tedy do kuchyně namazat rohlíky a uvařit kakao.

„Nastoupila jsem do výtahu a on se rozjel, ještě než jsem zmáčkla knoflík!“ vychrlila ze sebe Arna, sotva Amos odešel. „Myslela jsem si, že to je asi proto, že je moderní. Jenomže jsem nejela nahoru, ale dolů. Jela jsem pořád dolů, pěkně dlouho… Šíleně jsem se bála! Křičela jsem a mačkala knoflíky, ale výtah pořád klesal a klesal… Nakonec se zastavil a otevřely se dveře. A teď poslouchej! Byla tam přede mnou opuštěná krajina. Všude sníh a další vločky se snášely na zem, velký jako bambule. Stála jsem pořád v kabině, bála jsem se jít ven, i když se mi hrozně chtělo. Z oblohy se ke mně něco blížilo. Byl to orel! Letěl hrozně nízko a přistál až úplně u mě. Nikdy jsem neviděla žádnýho ptáka takhle zblízka, kromě Bohouše, to je sousedův papoušek Kakadu. Řekl mi – ‚Arno, vítám tě u nás. Půjdeš dál?‘ Ale já jsem se pevně držela takový tyče, co je tam ve výtahu, protože jsem pořád měla příšernej strach. Chtěla jsem se ho zeptat, jak ví, že se jmenuju Arna, ale nešlo to, protože jsem měla úplně dřevěnej jazyk.“

„Dřevěnej jazyk?“ Vilém nechápal, jak se něco takového mohlo stát.

„To se tak říká, když nemůžeš mluvit. Ne že bych ho měla doopravdy ze dřeva,“ ušklíbla se a pokračovala.

„Orel mi dával znamení, abych šla za ním… a tak jsem šla. A vlastně jsem to nebyla tak úplně já… nebo byla, ale ještě jsem kromě mě byla kluk. Takže holkakluk. Jmenovala jsem se Arne.“

„Jak to víš? To ti řekl ten orel, že se tak jmenuješ?“ Vilém napětím skoro nedýchal.

„Ne, prostě jsem to věděla. Jako ty víš, kdo seš a jak se jmenuješ. Chápeš? A taky jsem věděla, že Arne znamená Orel. Byla jsem hrozně otužilá a silná. Bydlela, nebo spíš bydlel jsem v takovém hezkým dřevěným domku s verandou a s výhledem na zamrzlý jezero. Bruslily na něm děti v huňatých svetrech s barevnýma vzorama. Taky jsem měl na sobě takový svetr a kulicha a boty s tlustou kožešinou. Bylo mi hrozně šťastně, stál jsem u okna a díval se ven, jak sněží a poslouchal, jak praská v krbu oheň.

Všude byl takovej nedělní klid. Chystal jsem se, že půjdu taky bruslit…“

„A co bylo dál?“ vykřikl nedočkavě Vilém, ale v tom uslyšel bratrovo příznačné pohvizdování předznamenávající jeho příchod. Arna pokrčila rameny.

„Nakonec jsem se vrátila. A teď je mi divně, jako kdybych se vykláněla z okna v devátém patře.“

„Amos už jde!“ zašeptal Vilém a ještě rychle dodal. „Svatý Vít je kouzelný.“

„Asi jo!“ vydechla Arna vzrušeně.

Amos přinesl velký plastový tác s potiskem modrých plameňáků a červených žiraf a na něm spoustu rohlíků s medem a se šunkou a v konvici kakao, pořádně oslazené, až z toho cukaly koutky.

Amos by nepřiznal, že má naděláno v kalhotách

Další den byl pátek.

Na návštěvu přišla Arna. Společně se dívali na film o mimozemšťanech a potom hráli hru „Člověče, zlob se, až se ti budou dělat boule za ušima“. Byla to ta stejná hra jako „Člověče, nezlob se“, jen s tím rozdílem, že ten, kdo vyhrává, se ostatním vysmívá. Jako obvykle hra skončila tím, že se bratři nejdřív začali hádat a potom se pořádně poprali. Arnu to otrávilo a vyhrožovala, že půjde domů, ale nakonec zůstala a čekala na příhodnou chvílku, kdy Amos odejde na záchod a ona bude moct s Vilémem probrat tu záležitost s výtahem. Příhodná chvílka konečně nastala, Vilém jí stačil sdělit svůj zážitek se svatým Vítem a taky to, o čem celou noc přemýšlel. Měli by Amose do jejich objevu zasvětit. Nepodaří se jim nic podnikat za jeho zády, a kromě toho je starší, rozumnější a může jim pomoci.

Nejdřív jim nevěřil. Říkal jim, jak jsou hloupí, když si myslí, že jim na to skočí. Na druhou stranu ale věděl, že Vilém neumí lhát, že se vždycky hrozně brzy prozradí.

Znělo to ale příliš fantasticky. Přišel s teorií, že do kabiny někdo rozprášil jakousi chemickou látku, která je omámila, a všechno, co se stalo, byl jenom přelud.

S tím zásadně nesouhlasili.

„Tak schválně... pojďme se projet!“ vybídl je nakonec Amos.

Vilém začal fňukat, že se bojí, Arna statečně přikývla.

Od včerejšího dne netoužila po ničem jiném než se vrátit do té tiché, zasněžené krajiny.

Navrhla dokonce, že pojedje sama. To jí ale nedovolili. Co kdyby se tam někde v neznámu ztratila?

Nakonec do výtahu nastoupili všichni tři.

Čekali, že se sám rozjede, ale to se nestalo. Zmáčkli knoflík P a všechno probíhalo jako obvykle. Vilém zavřel oči a chytil cíp Arniných předpotopních šatů. Výtah se zastavil, dveře se otevřely a naskytl se jim pohled na starou známou chodbu v přízemí.

Amos se vítězoslavně ušklíbl.

„No, to jsem si mohl myslet. Skoro jsem vám ty pitomosti uvěřil. Tak jsme se projeli a zase se můžeme vrátit nahoru.“

„To je určitě kvůli tobě,“ ozval se Vilém. „Když seš ve výtahu ty, tak to prostě nefunguje.“

„Možná je to proto, že už chceš být dospělý,“ napadlo Arnu. „Na cos myslel, když jsme jeli dolů?“

„Co já vím? Asi na nic.“ Nemohl přiznat, že myslel na to, že se musí tvářit statečně, i když má pěkně naděláno v kalhotách.

Vilém vystoupil z výtahu a prohlásil, že nahoru půjde pěšky. Přeci jenom se cítil líp na vzduchu. V tu chvíli Amosovi zazvonil v kapse mobil. Volala maminka a chtěla mluvit s Vilémem, aby se ho zeptala, jestli už má nové číslo časopisu „Co všechno potřebujete vědět o opicích, a báli jste se zeptat“, nebo jestli mu ho má koupit. Vilém převzal mobil a začal s ním stoupat po schodech nahoru, zatímco Amos zmáčknul vrchní knoflík. A v tom se to stalo...

Výtah se zavřel, jemně zašvelel a potom se rozjel. Nejel ale nahoru, nýbrž dolů. A nezastavil u sklepa, ale jel pořád dál a Amos i Arna křičeli a mačkali tlačítka, ale nic jim to nepomohlo. Bylo jim, jako by jeli na horské dráze, vyletěli z kolejí a letěli dál, do děsivého neznáma, které mohlo skončit pádem.

Výtah ale nakonec přeci jen zastavil a dveře se s kočícím předem otevřely...

Ve světě dospělých a bez peněz

Před Arnou a Amosem se rozprostírala rozlehlá metropolitní kavárna.

Vysoké stropy, velká okna, dlouhý bar a za ním naleštěný mosazný kávovar i lahve s exotickými etiketami. Za skleněnou vitrínkou dorty plněné smetanovými krémy a zdobené čokoládovými hoblinami.

Dřevěné obklady, popraskaná zrcadla a masivní štuky, kulaté stoly a křesílka s prošoupaným same-tem. Na nich páni s rozevřenými novinami a jejich dámy s unuděnými výrazy a natupírovanými účesy, jedna dokonce s malým bílým pudlem v náručí. Ale taky studenti s kostěnými brýlemi a dlouhovlasé dívky s výrazně namalovanými rty, jeden Turek s turbanem na hlavě a proti němu přísný upjatý člověk v šedivém vlněném obleku.

Vůně tabáku, kávy a čaje, cinkání sklenic a šálků, tlumený hovor – všechno, jak má být.

Číšník rychle otřel mramorovou desku jednoho z prázdných stolků a vyzval Amose s Arnou, ať se posadí.

Amos se chtěl zeptat Arny, co si dá, když sebou překvapením málem praštil o zem. Naproti němu neseseděla jeho kamarádka z plovárny v konfekčním úpletu po mámě, ale krásná dospělá žena v elegantních červených šatech. Jediné, co jí z Arny zůstalo, byly její oči, výrazné a věčně udivené.

„Dobrý den,“ řekla dáma s dívčíma očima a odhalila tak ještě jeden prvek, který měly s Arnou společný – měla taky takové neposedně narostlé zuby.

„Vypadáte trochu jako můj kamarád Amos,“ pokračovala žena v červených šatech, „je ještě kluk, na rozdíl od vás.“

„Já jsem přeci Amos,“ řekl, ale místo svého hlasu uslyšel hluboký alt, který jakoby vycházel z jakýchsi neznámých hloubek jeho těla. Teď už zaregistroval i dlouhé nohy v černých kalhotách s pukama a naleštěné pánské polobotky. Zvedl ruku, byla mnohem větší, než na jakou byl u sebe zvyklý, široké zápěstí obepínal rukáv nažehlené košile s manžetovým knoflíčkem.

„No tohle!“ zabručel si pod nos a znovu se podíval na ženu proti sobě. Byla to přeci Arna, o dvacet let starší, a on to stejné – stal se z něj dospělý člověk.

2

2

„Tý jo,“ uslyšel Arnu, která už taky pochopila a prohlížela si svůj obličej v zrcadle naproti.

„To je teda něco,“ vydechla a vzrušeně okoukala své nové tvary, boky i prsa a dlouhé nohy v hedvábných punčochách. Nakonec obdivně zahvízdala.

I Amos byl sám se sebou spokojený. Nemohl se nabažit nového povrchu kůže na spodní části obličej. Znovu a znovu si rukou přejížděl po tvářích a po bradě, to šimrání třídenních vousů bylo vzrušující. A svaly na rukách, široká hrud' a pevná lýtka! Jeho třináctiletá duše měla najednou v tom velkém těle tolik prostoru.

„To jsem ale kus chlapa!“ vykřikl Amos. Číšník, který se k nim blížil se dvěma šálky kávy, na něj spiklenecky mrknul.

„Co myslíš,“ zeptala se Arna, „slyší mi ty šaty?“

„Jo, dobrý,“ odpověděl nezúčastněně. Byl příliš zaujat sám sebou, než aby ji vnímal. Přehodil si nohu přes nohu a rukou zkoumal svoje koleno. To je ale pořádné koleno, pomyslel si. Vstal od stolu a začal se procházet po kavárně. Potřeboval si vyzkoušet, jak to funguje v praxi. Pomalu našlapoval, klapal důstojně polobotkami po dlažbě, protahoval se, udělal dřep, upažil, dvakrát si dokonce povyskočil.

Potom uviděl dveře od toalety, zastavil se, chvíli zaváhal, jako by o něčem hluboce přemýšlel, a zmizel za nimi.

Arna si zatím prohlížela své dlouhé, pěkně upravené nehty. Bylo to nezvyklé, být najednou majitelkou pěstěných ženských rukou. Obvykle mívala nehty okousané a kolem nich žáděry.

„Můžu vám něco nabídnout?“ odhalil číšník dvě řady bílých zubů.

„Ano, dám si...“

„Co třeba sklenku dobrého vína?“

„Né, víno ne. To by mě naši zabili, kdyby zjistili, že jsem pila alkohol. Jednou mi nalili trochu vaječného koňaku, ale to bylo na Vánoce a byl hrozně slabý, protože ho vyráběla babička ze syrovejch vajec. Nějakou šťávu a ty dorty, co tam máte. A do šťávy brčko.“

„Ty bláho,“ hýkala Arna směrem k Amosovi, který se vracel z toalet.

„Neříkej mi příjmením, nesnáším to.“ Kráčel pomalu, s hrdě vztyčenou hlavou, vracel se z toalet sám se sebou náramně spokojený.

Arna se vrhla na dorty. Amos o ně nejevil zájem, místo toho si objednal kávu a patřičně důstojně ji usrkařoval. Byl přeci dospělý.

2

4

2

5

Seděl a vychutnával si ten okamžik nezávislosti. Pohledem s rozkoší klouzal po rozlehlém interiéru kavárny, mrkal a usmíval se na ženy a mračil se na muže, kteří se po něm nedůvěřivě ohlíželi.

Plánoval si, co udělá, až dopije kávu a vyjde ven z kavárny. Nejspíš bydlí v nějakém příjemném, vkusně zařízeném bytě, má velkou knihovnu a na stěnách obrazy od moderních malířů. Taky pracovnu a v ní kožené klubovky, okno s roletou a neuvěřitelným výhledem, krabici s doutníky a tak...

Dlouho se ale doma nezdrží, je potřeba toho hodně stihnout a zažít. Kdo ví, jak dlouho mu to vydrží, být takhle dospělý. Sbalí si kufry z krokodýlí kůže a nechá se taxíkem odvézt na letiště. Poletí do Lisabonu, do Londýna nebo do Berlína? Co třeba do Bukurešti? To je nápad! Tam obvykle moc lidí nelítá a přitom už samo slovo „Bukurešť“ navozuje pocit něčeho výjimečně dobrodružného.

Tohle si představoval, zatímco Arna nepřetržitě žvanila, zkoumala množství másla v zákuscích a kvalitu marcipánových kvítků, porouchala si k ochutnání další ovocné koktejly. Cpala se karamelovým větrníkem, až jí lezly oči z důlků, šlehačku měla na nose, a nejenom tam, opatlané měla i prsty s pěstěnými nehty a skvrny na šatech... Amose trochu pohoršovalo, že jeho společnice působí tak extravagantně.

Chtěl jí sdělit svůj záměr, opustit společně podnik, vzít si na ulici taxi a nechat se zavést do svého luxusního apartmá, když v tom se události daly rychle do pohybu.

Nějaká žena řekla Arně, že by se měla stydět za svůj způsob stolování. Arna ji za to polila zázvorovou limonádou a nechtěně jí při tom šlápla na nohu. Žena začala řvát a vytrhla Arně chomáč vlasů. K tomu se přidal nějaký chlápek, co měl spadeno na Amose. Zdálo se mu, že se chová příliš sebevědomě a nevkusně zírá na jeho manželku. Amos se neúspěšně bránil, že nekoukal na ženu, ale na pudla. To muže rozzuřilo ještě víc. Chtěl po něm omluvu, a dokonce mu vrazil facku. Amos se rozbřečel jako malé dítě, protože v tu chvíli zapomněl, že je dospělý. Do toho všeho se připletl číšník, který vyžadoval od Amose vyrovnat účet a nutil ho opustit i s dámou (to dámou řekl ironicky) jejich podnik. Ale Amos u sebe neměl žádné peníze a ani Arna žádné neměla. To už i ona zača-

la brečet, protože přišla o chomáč vlasů a všichni kolem najednou vypadali nepřátelsky a nevražlivě. Navíc ji bolelo břicho, jak toho tolik splácala, a nohy měla otlačené z těch příšerných bot s vysokými podpatky. Lezly jí na nervy už i ty dlouhé nehty, nervózně si je začala okusovat a plivat je kolem sebe.

Když číšník pochopil, že žádné peníze nedostane, začal vyhrožovat policií. Amos i Arna nařikali, bezmocně se chvěli a slzy jim stříkaly z očí.

Číšník stál naproti nim se ztuhými buldočímí rysy a čekal. V tom si Amos všimnul jmenovky, kterou měl přišpendlenou na košili. Bylo na ní úhledným písmem napsáno Vilém. Tak se přeci jmenoval i jeho mladší bratr... Teď si vzpomněl! Chudák jeho bratříček, který šel po schodech, když oni zůstali ve výtahu... ve VÝTAHU!

Amos chytil Arnu za ruku a pevně ji stiskl. Chtěli se rozběhnout, ale ještě než to opravdu udělali, uvědomili si, že jsou v kabině a stoupají nahoru.

Byli už téměř ve čtvrtém patře, když Amosovi došlo, že Arna už zase vypadá jako ta holka, se kterou se seznámil na plovárně. Podíval se do zrcadla a tam byla tvář třináctiletého kluka, taková, jakou vídal každý den, ještě dětsky zakulacená a zatraceně nezkušená. Pro tentokrát to byla úleva.

Podezřele pomalé plynutí času

Vilém seděl na posledním schodě před jejich bytem. Nejevil kupodivu žádné známky utrpení z toho, že musel tak dlouho čekat. Pohvizdoval si a hrál si s Amosovým mobilem.

„Kde jste tak dlouho?“ zeptal se sice, ale vzápětí dodal, že by ty schody vyběhl nejmíň dvakrát, než se oni dokodrcali nahoru.

„Dvakrát?“ Amos asi špatně slyšel. „Chtěl jsi říct dvoutisíckrát?“

„Copak jsem Superman?“ Vilém si zaťukal na čelo a dál nevzrušeně mačkal tlačítka na mobilu.

„Jak dlouho na nás čekáš, Viléme?“ zeptala se Arna pochybovačně.

„Co já vím, asi dvě minuty.“

Přepadla je závrať z těch zvláštních událostí, které se jim děly a které si zahrávaly s prostorem i ča-